

Til medlemmene i Sauekontrollen

Ås, 30.03.2016

To nye egenskaper i Sauekontrollen

For å få en mer lettstelt sau og bedre dyrevelferd, er det nå ønskelig at det registreres to nye egenskaper ved lamming:

- Spenestørrelse hos søyer
- Behov for fødselshjelp til det enkelte lam

Saueholdet i Norge kjennetegnes ved god produktivitet per søye, høyt arbeidsforbruk og lav lønnsomhet. Avlsarbeidet har bidratt til den gode produktiviteten. Gjennom nye søyeegenskaper i avlsmålet kan vi få en mer lettstelt sau og bedre dyrevelferd. Å finne fram til to nye søyeegenskaper har vært hovedmålet i det treårige prosjektet «Nye søyeegenskaper og nye avlstiltak i saueavlen» som avsluttes i år. Det har blitt prøvd ut ulike nye egenskaper i prosjektperioden. Egenskapene som nå er lansert i Sauekontrollen er resultatet av dette prosjektarbeidet. Egenskapene kan tas inn i det sentrale avlsarbeidet, gitt at det blir tilstrekkelig oppslutning med nøyaktige registreringer. Hver enkelt produsent kan alt i år velge å ta hensyn til egenskapene i avlsarbeidet i egen flokk.

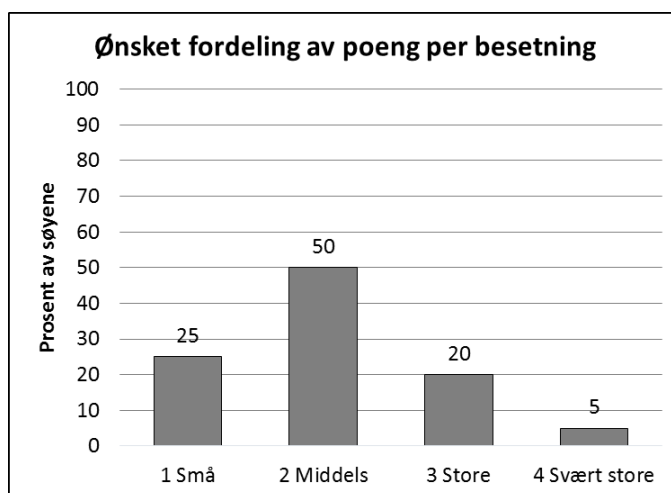
En beskrivelse av hvordan de nye egenskapene skal bedømmes, finner du nedenfor.

Spenestørrelse

Store spener hos søya fører til at lamma deres har behov for mer sugehjelp. Vi ønsker derfor ikke søyer med for store spener.

Spenestørrelsen skal bedømmes hos søya umiddelbart etter lamming, før lammene har sugd melk. Bedøm størrelsen uten å korrigere for søyas alder – den korrigeringen tar vi hånd om statistisk i etterkant. Poengskalaen er som følger:

1. **Små**
Mindre spenestørrelse enn vanlig i flokken
2. **Middels**
Middels spenestørrelse i flokken
3. **Store**
Større spener enn ønskelig
4. **Svært store**
Gir store problemer for lam å suge

Pass på at skillet mellom små, middels og store spener settes slik at gruppa middels ikke blir for stor. Vi er ute etter variasjonen i besetningen og «Middels»-gruppa bør derfor ikke utgjøre mer enn maksimalt 60 % av søyene. Se figuren over ønsket fordeling i en gjennomsnittsbesetning. Hvis du glemmer å notere poenget søya skal ha, la det stå ukjent (ikke gjettt i ettertid).

Fødselshjelp

Behov for fødselshjelp bestemmes av forhold ved

- Søya
- Lammet
- Kombinasjonen søye-lam

Behovet for fødselshjelp kan variere mellom lam i samme kull. Det er derfor nødvendig å registrere behov for fødselshjelp for hvert enkelt lam – også for dødfødte og lam som dør før merking. Redusert behov for fødselshjelp vil kunne spare arbeid i lamminga og være positivt for både søye og lam.

Gi poeng for fødselshjelp til hvert enkelt lam. Poengskalaen er som følger:

1. Ingen hjelp

Normal fødsel, eventuelt enkel fødselshjelp gitt av driftsårsaker.

Eksempel: Har ikke tid til å vente fordi jeg må sove.

2. Litt hjelp

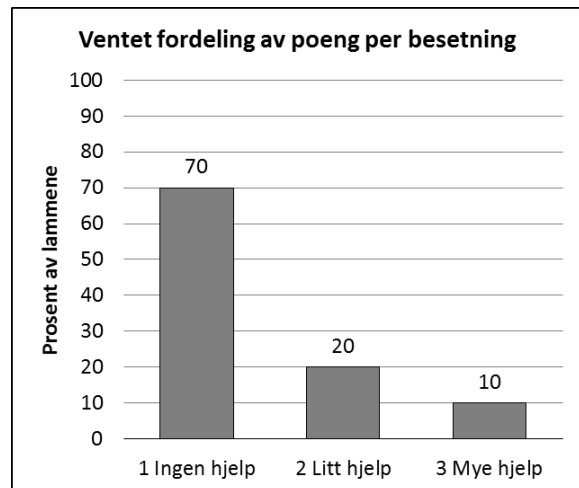
Hjelp som sannsynligvis øker lammets sjanse for å overleve og være livskraftig.

Eksempel: Enkle feilstillinger, litt svake veer, litt langtrukket fødsel.

3. Mye hjelp

Vanskelig fødsel, hjelp helt påkrevet.

Eksempel: feilstillinger, store lam, manglende veer.

Dersom det har vært behov for å gi lammingshjelp til ett lam, hender det at man velger å trekke ut de resterende lammene med det samme. Hvis de resterende lammene ligger normalt og er lette å dra ut, gi dem poeng 1 «Ingen hjelp».

Vi er ute etter variasjonen i besetningen. Se figuren over ventet fordeling i en gjennomsnittsbesetning, der «Ingen hjelp»-gruppa utgjør 70 % av lammene. Hvis du glemmer å notere poenget lammet skal ha, la det stå ukjent (ikke gjett i ettertid).

Midlertidig merking av lam

Hvis ikke lamma øremerkes umiddelbart etter fødsel, må lamma kunne skilles fra hverandre på annen måte for å holde orden på hvilket lam som har fått hvilket poeng for fødselshjelp.

En metode er å merke lamma med jodspray. Jod brukes ofte på navlen hos nyfødte lam for å forebygge sjukdom og er derfor lett tilgjengelig. Én flekk på hodet mellom ørene kan bety litt hjelp og enda en flekk i nakken kan bety at lammet trengte mye hjelp. Unngå å få jod i øynene til lammet. Blåspray eller merkestifter kan trolig også fungere til midlertidig merking. Øremerket må settes i før den midlertidige merkingen blir utydlig.

Vennlig hilsen

Thor Blichfeldt
Avls- og seminsjef

Inger Anne Boman
Avlsforsker/prosjektleder